

13 januari 2019

Thema: de Geboden van God

Bijbellezingen: Mattheus 5,17-20 en Johannes 15, 9-17

Wat moeten wij christenen met al die wetten uit de Bijbel? Vanuit de woorden die wij van de Heere Jezus hebben gelezen, behandel ik deze vraag in drie stukjes: (I) Eerst vertel ik iets over de verschillende soorten wetten in de bijbel. (II) Vervolgens staan wij stil bij de Heere Jezus als de Vervuller van de Wet. (III.) En tenslotte zeg ik iets over met welk doel de Heere God de mensen wetten heeft gegeven.

(I) Eerst de verschillende soorten wetten in de Bijbel dus.... Jezus zegt aan het begin van de Bergrede (Mattheüs 5:17): *'denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen, maar te vervullen. Want, voorwaar, Ik zeg u: totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota of één tittel van de Wet voorbijgaan'*. De Heere Jezus heeft de Wet van God dus bepaald niet afgeschaft. Nee, geen jota of tittel – dat zijn de kleinste Hebreeuwse leestekens, – mogen vergeten worden, zo zegt Hij zelfs. Wij zouden zeggen: geen komma en geen puntje op de i van Gods Wet mag worden vergeten! ... Maar als dat zo is, dan hebben wij als volgelingen van de Heere Jezus wel wat uit te leggen. Want die Wet van God waar Jezus het over heeft, waar geen jota en tittel van mag vergeten worden, die Wet van God, houden wij christenen niet. Met de Wet van God bedoelde Jezus namelijk meer dan de Tien Geboden. De Wet, dat was de Joodse benaming voor de eerste vijf boeken van de Bijbel. En de eerste vijf boeken van de Bijbel (Hebreeuws: de Thora) staan vol met allerlei wetten. Niet alleen de Tien Geboden, maar ook allemaal offerwetten, familiewetten, wetten over de rechtspraak enzovoort... Hebben wij dan toch – tegen de bedoeling van de Heere Jezus in – die jota's en tittels, die komma's en puntjes, ja hele regels zelfs afgeschaft? ... Drie dingen hierover:

Ten eerste: de offerwetten, de priesterwetten en alle tempelwetten die in de Thora staan, worden door de joden zelf ook al eeuwen niet meer onderhouden. Waarom niet? Nou, eigenlijk heel simpel: de tempel is er niet meer. Er kan niet meer in de tempel worden geofferd en er kan niet meer door de priesters in de tempel dienst worden gedaan. Die offer- en priesterwetten houden de joden daarom ook niet meer. Wij christenen hebben bovendien nog een extra en veel diepere reden om die offerwetten niet meer te houden, want wij geloven dat de Heere Jezus *het* offer heeft gebracht. Wij hoeven geen lammetjes en andere dieren en dingen meer te offeren, want de Heere Jezus is het geslachte Lam dat Zichzelf ten offer heeft gegeven aan het kruis, waardoor heel de offerdienst is vervuld voor ons.

Dan – dat is het tweede – dan zijn er ook nog heel veel wetten in de Thora die betrekking hebben op hoe de maatschappij van vroeger moest worden georganiseerd. Wetten over de rechtspraak. Wetten over hoe men het land moest bewerken. Wetten over de vrije dagen van het werkvolk. Wetten die regelden wat men moest vergelden als iemand schade had veroorzaakt. Ook al deze wetten gelden voor ons niet meer. Waarom niet? Omdat deze wetten specifiek bij de joodse maatschappij in die tijd hoorden. En wij hoeven volgens het Nieuwe Testament geen joden, geen joodse burgers, te worden om bij God te mogen horen. Onze maatschappij hoeft niet precies zoals de joodse maatschappij te worden ingericht, als wij de God van Israël willen dienen. ... Daar komt nog bij dat veel van die wetten in onze tijd ook onuitvoerbaar zouden zijn. Ik ben bijvoorbeeld blij dat wij de wetten voor slaven in onze tijd niet meer kunnen gebruiken, omdat bij ons slavernij nu verboden is. Maar ook een wet over bijvoorbeeld wat men moest doen als iemand schade had veroorzaakt, die Oudtestamentische wet is ook overbodig geworden omdat wij zulke dingen kennen als een

aansprakelijkheidsverzekering waarin dergelijke zaken zijn geregeld..

Dus de wetten voor de offers, de tempel en de priesters gelden niet meer. En de wetten, waarmee de joodse maatschappij is ingericht, hoeven wij ook niet allemaal over te nemen, omdat a. wij geen joden zijn en b. de tijd ingrijpend is veranderd. (Dat wil trouwens niet zeggen dat wij niets van deze wetten kunnen leren, want er zit een geweldige schat van wijsheid in die wetten.) De wetten die voor ons (nog steeds) gelden, *dat zijn de wetten die specifiek gaan over de omgang met de naaste... en de omgang met de Heere God.* De liefde tot God.. en de liefde tot de naaste... en alles wat daaraan verbonden is, dat is de altijd geldende Wet... Je ziet dat in de Bergrede, waarin Jezus vervolgens uitlegt wat Hij bedoelt met dat Hij niet is gekomen om de Wet af te schaffen maar om die te vervullen: steeds gaat het in Jezus' uitleg van de Wet van God om *de omgang met God en de omgang met de naaste*. En ook op heel veel andere plekken in het Nieuwe Testament komen wij vermaningen tegen, regels, gelijkenissen voorbeelden om duidelijk te maken wat het concreet betekent om God lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf. Want dat is het, waar het in het dagelijkse leven van een christen, waar het in uw en mijn leven om moet gaan... Dat is hêt doel van uw en mijn leven: God liefde betonen en de naaste liefde betonen... in de meest brede zin van het woord.

(II) Maar we gaan nog even terug naar de uitspraak 'Ik ben niet gekomen om de Wet en de Profeten af te schaffen, maar om die te vervullen'..., want de Heere Jezus zegt daar nog iets anders mee. Hij zegt niet alleen dat de Wet van God ondanks de nieuwe situatie die er met Hem gekomen is, overeind moet blijven staan... Jezus zegt hiermee ook dat *Hijzelf* de vervulling van de Wet is. ... Wat betekent dat? Dat is het tweede punt van de preek.

Jezus noemt Zichzelf de Vervuller van de Wet. Allereerst betekent dat heel eenvoudig: Jezus heeft Zich als joodse man volkomen aan de Wet gehouden. Hij heeft de Wet volkomen *vervuld*. Hij werd als joods jongetje besneden. Hij hield de sabbat. Hij vierde de joodse feesten. Hij ging als joodse Man naar de tempel. Hij heeft zich volkomen aan de Wet gehouden, de Wet vervuld (Ps. 40:3) En daardoor... en dat is het grote geschenk voor ons: daardoor kan de Wet u en mij nooit meer veroordelen. Ja, wij schieten aan alle kanten tekort, maar er is er Eén Die *voor ons* en in onze plaats de Wet heeft vervuld. Wij zullen niet meer op onze overtredingen en tekortkomingen worden afgerekend in het laatste oordeel. Want Christus heeft voor ons ingestaan en zal straks voor ons staan: 'Ik Vader, Ik heb voor hem, voor haar, de Wet vervuld en U de gehoorzaamheid en liefde betoond die U waard bent. Zie Mij aan.'

De Heere Jezus heeft de Wet vervuld door deze volkomen te houden. Maar de Heere Jezus heeft ook in een andere zin de Wet vervuld.... Hij heeft de wet ook *ingevuld*, de Wet van een *nieuwe invulling* voorzien. Want de Wet van God was namelijk door de jaren heen in zekere zin leeg geworden. Uitgehoud geraakt. Het geraamte van de Wet stond er nog, de wetten kende men nog..., maar het was allemaal zo kaal en koud geworden te midden van Gods uitverkoren volk. Jezus vulde de Wet, gaf er daarom nieuwe invulling aan. Hij vulde de Wet met liefde..., met echtheid... en met radicaliteit. In de Bergrede horen wij Hem bijvoorbeeld spreken: *U hebt gehoord: 'U zult niet doden', maar Ik zeg u: ieder die ten onrechte boos is op zijn broeder, die zal schuldig worden bevonden.* En ook: *iedereen die zijn broeder uitscheldt, die zal schuldig bevonden worden!* Je kunt de Wet volgens de uitleg van Jezus Zelf niet half, harteloos volgen, een beetje de kantjes er van af lopen..., want daar is God niet mee gediend, daar is God niet van gediend. Je moet niet bij de uiterlijke wetregels blijven staan, ..., maar vol overgave, overvloedig, *met heel je hart* naar Gods bedoelingen leven.

Het gaat in het geloof om echtheid. Overgave. Radicaliteit. En daarom vervulde Jezus de Wet, gaf Hij de Wet met Zijn woorden en Zijn leven vulling. Een nieuwe invulling. Jezus zegt het zelfs zo scherp tegen Zijn volgelingen (Mt 5,20): *als uw gerechtigheid niet overvloediger is dan die van de schriftgeleerden en de Farizeeën, zult u het Koninkrijk der hemelen beslist niet binnengaan*. De Wet van God is niet bedoeld als een minimumeis, om zodoende met je hakken over de sloot in de hemel te komen. Onze gerechtigheid... onze goedheid en onze wetbetrachting... moeten *nog overvloediger* zijn dan van die wetsgetrouwe Farizeeën en van die Schriftgeleerden die alles over de wet wisten. Bedoelt de Heere Jezus dat wij dus nog stipter moeten zijn? Nog meer moeten presteren dan die Farizeeën die in Israël al als voorbeeldige personen golden? Nog harder ons moeten inspannen? De lat nog hoger leggen voor onszelf? Misschien..., maar het gaat vooral om je binnenkant. Om ons hart. Laat ik het uitleggen met een voorbeeldje:

Stel je een jongetje voor, Harrie noemen wij hem maar even. Harrie's moeder heeft tegen Harrie gezegd: Harrie, je mag niet bij de sloot komen. Achter het hekje blijven! Nou, de kleine Harrie doet dat. Want ja... die sloot achter dat hek, dat water dat is gevaarlijk, zo heeft mama gezegd. Niet te dicht bij de sloot komen dus... achter het hekje blijven! ... Maar dan wordt Harrie 18. En in de zomer dat Harrie volwassen is geworden, was het heel erg warm. Harrie gaat daarom in de Maas zwemmen. Maar door de gevaarlijke stroom wordt hij bijna meegesleurd... nog maar net weet hij de kant te bereiken. Gelukkig! Veilig aan de kant. .... 'Harrie, hoe kon je toch zo dom zijn?', zo vraagt zijn moeder, als Harrie thuiskomt en het aan haar vertelt. 'Ja', zegt Harrie, 'u heeft mij vroeger altijd verteld dat ik niet naar het water mocht maar achter het hekje moest blijven... maar ja... hier stond geen hekje, dus het mocht!'

Gods Wet is als het hekje. Het hek dat God heeft neergezet voor onze bescherming. Maar het gaat natuurlijk niet om dat hekje, om de Wet alleen. Het gaat om de diepe betekenis van dat hekje: onze bescherming, ons totale leven, Gods doel met ons leven. ... En dat wilde de Heere Jezus laten zien. Daarom heeft Hij de Wet vervuld. En daarom roept Hij ons op dat onze gerechtigheid nog overvloediger moet zijn dan van de Schriftgeleerden en Farizeeën. Het gaat er niet om dat wij stipt achter het hekje blijven, hoe keurig dat ook is. Nee: God vraagt meer dan dat, Hij wil ons de bedoeling van het hekje laten zien. Het gaat er niet alleen om dat wij niet mogen 'doodslaan' zoals in de Tien Geboden staan. Nee, in een burenruzie er van alles en nog wat uitgooien, dat is net zo ernstig als doodslag. Het gaat er niet slechts om dat wij 'geen overspel plegen', nee, er zijn nog legio andere mogelijkheden waarmee je je eigen huwelijk in gevaar kan brengen. Het gaat er niet slecht om dat wij niet stelen en onze handen afhouden van de bezittingen van een ander. Nee: proberen om met al je bezittingen de ander te dienen en te helpen. *Dat* is de vervulling van Gods Wet. *Dat* is overvloedige gerechtigheid die God van ons vraagt. ... En dat is het wat de Heere Jezus ons wilde leren en met Zijn leven heeft laten zien...: *hoe kan ik... en hoe kunt u ... morgen... in het dagelijkse leven... met heel je hart de Heere dienen... en je naaste – wie dan ook! - tot een zegen zijn... hoe kan jij zo Gods Wet vervullen?*

Dat gaat ons niet zomaar allemaal lukken..., maar daarvoor is de Heere Jezus gekomen. Om de Wet van God te vervullen en hierin een voorbeeld te zijn. En daarom gaan wij als gemeente in de komende maanden een aantal diensten bij het hekje van de Wet staan en er tegenaan leunen om de diepere bedoelingen van God Wet, om Gods doel met ons leven te ontdekken. En – dat is het belangrijkste - daarvoor heeft Christus ook Zijn Geest met Pinksteren gegeven. Om de Wet van God in ons binnenste te schrijven. In ons binnenste geschreven, zodat het geen uiterlijk vertoon blijft rondom het hekje..., maar zodat de dienst aan God vanuit ons binnenste, vanuit het hart zal komen. Ezechiël profeteerde al eeuwen voor het Pinksterfeest (Ezechiël 36):

Ik zal u een nieuw hart een nieuwe geest geven. Ik zal Mijn Geest in uw binnenste geven. Ik zal maken dat u in Mijn verordeningen wandelt en dat u Mijn bepalingen in acht neemt en ze houdt. De Heilige Geest wil ons helpen om de Wet in navolging van Christus te vervullen en zo God lief te hebben boven alles en de naaste als onszelf.

(III) Maar dan nog één ding: *waarom* al die wetten... en zelfs dus geen versoepeling, maar juist een verscherping van de wet, die Jezus aanbrengt?

Het antwoord staat aan het begin van de Tien Geboden. De Tien Geboden beginnen namelijk met de woorden '*Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypte, uit het slavenhuis geleid hebt.*' Dat zijn drie redenen in één zin waarom God ons mensen Zijn wetten geeft:

Allereerst: *Ik ben de Heere*. Ik alleen ben God. Er is niemand zoals Ik. Niemand komt die eer toe, die Ik toe kom. En Ik ben gesteld op Mijn eer. Ik ben een na-ijverig, een jaloers God, zo horen wij God later in de Tien Geboden spreken. Ik ben de HEERE! ... In hoeverre is in de invulling van mijn leven iets in te zien van het ontzagwekkende en de heiligheid van God? Probeer ik God tevreden te stellen door netjes te bidden voor mijn eten, altijd even te danken als ik iets moois heb ontvangen en verder wat aan mijn naaste te geven.? Of ben ik vervuld met ontzag voor de heiligheid en grootsheid van God en stempelt dat mijn dagelijkse leven? Het volk Israël sidderde toen zij Gods stem hoorde vanaf de berg Sinaï... zij waren zelfs bang om te sterven... zo groots was God... en zo nietig voelden zij zichzelf.

Maar God spreekt verder: *Ik ben de HEERE, uw God*. Prachtig! God vertelt het volk: Ik ben *jullie God*. Ik wil jullie God zijn. Ik wil voor altijd jullie God zijn. Ik heb Mij voor eeuwig aan jullie verbonden! Mijn Naam is 'Ik ben' en Ik zal er zijn. Leef uit die relatie die Ik met jullie wil! Zo horen wij Jezus ook in Johannes 15 spreken tot Zijn leerlingen. Meerdere keren wijst Hij daarbij op de liefde die tussen Hem en de Zijnen zal blijven: 'als u Mijn geboden in acht neemt, zult u in Mijn liefde blijven (vers 10)'. Gods geboden horen thuis in de relatie met God, in het verbond, in Gods liefdesverklaring voor ons.

Gods geboden zijn niet zomaar een setje regels voor het leven. Het gaat God niet om de Wetten, hoe belangrijk ze ook zijn en blijven... het gaat God om het verbond met Zijn volk... die relatie met u en met jou... En die wetten die Hij geeft zijn bedoeld om dat verbond, die relatie vorm en kleur te geven. Wat jammer als christenen of als buitenkerkelijken wel de wetten zien..., maar niet die liefde van God en de liefde voor God (contra 'Nashvilleverklaring').

En dan het laatste stukje van de zin: *Ik ben de Heere, uw God, Die u uit Egypte, uit het slavenhuis geleid hebt*. God bevrijdde Israël uit Egypte... om haar in de vrijheid te stellen. Die wetten waren niet bedoeld om haar opnieuw onder de slavernij te brengen. Die wetten van God waren bedoeld om haar vrijheid en veiligheid te bewaren en te bewaken. Zo spreekt Jezus ook tot Zijn discipelen: *Ik noem jullie niet meer slaven, maar Ik heb jullie vrienden genoemd* (vers 15). De wetten zijn niet bedoeld om te knechten, maar om de vriendschap te bewaren en te beschermen. God heeft inderdaad Zijn eer op het oog. Hij is gesteld op Zijn eer. Want Hij is God, Hij alleen! Maar God heeft ook onze blijdschap, ons geluk, onze veiligheid op het oog. In de dienst aan Hem en de dienst aan de naaste is ons diepste geluk te vinden.

Laten wij daarom God dienen in deze week. Met heel ons hart, met heel onze ziel, met heel ons verstand en met al onze krachten. Laten wij onze naaste – wie dan ook – liefde betonen. Tot eer van de ontzagwekkende God. Tot zegen van de naaste. *En tot zegen van jezelf.*

Laten wij zo God dienen, vanuit die relatie, die verbondenheid met onze Bevrijder en Redder, Jezus Christus.